

Meer resten van Falcontine-klooster blootgelegd

Archeologen hebben onlangs in het Antwerpse Schipperskwartier de restanten van een van de grootste middeleeuwse kloosters van de stad opgegraven. Bij eerdere opgravingen in diezelfde omgeving waren al fundamente van een deel van dit zogeheten Falcon- of Falcontineklooster gevonden, tijdens de campagne van 2016 werd de rest van het hoofdgebouw, de kloosterkerk, de kelders en de keuken blootgelegd. Verrassend was dat er ook de graven van enkele, kloosterbewoners werden aangetroffen. Uit de archieven was er al heel veel bekend over dit grote klooster in de noordhoek van de stad. Zo wist men al lang dat dit klooster in het midden van de 14^e eeuw gesticht werd door Falco de Lampage, een uit Florence afkomstige bankierszoon, die muntmeester was aan het hof van Jan III, Hertog van Brabant. Niet alleen kreeg het klooster zijn naam, ook de bewoners, nonnen van de Augustijnse orde, gingen zijn naam dragen. Zij werden bekend als zusters Falcontinessen. In de eerste helft van de 15^e eeuw groeide dit vrouwenklooster uit tot een voornaam slotklooster, dat pas aan het eind van de 18^e eeuw zijn functie verloor. De gebouwen werden daarna nog een tijdje als paardenstal gebruikt. In het begin van de 19^e eeuw werd het complex deels gesloopt, deels verbouwd. De (nieuwe) gebouwen werden gebruikt als militaire kazerne. In diezelfde gebouwen was tot het midden van de twintigste eeuw een zeemanshuis gevestigd. Van het oorspronkelijke klooster is alleen een uit de 17^e eeuw stammende toegangspoort bewaard gebleven. Deze onlangs gerestaureerde poort staat aan de Falconlei nr. 35. Omdat in het kader van het stadsvernieuingsplan het

zeemanshuis gesloopt werd - om plaats te maken voor woningen - heeft de archeologische dienst van de stad Antwerpen in 2016 besloten om voordat met de nieuwbouw zou worden begonnen het hele terrein archeologisch te onderzoeken.

Dat was niet de eerste opgraving in deze omgeving. In de jaren negentig van de vorige eeuw had men tijdens een kleinschalig onderzoek al de al uiterste grenzen van het kloostercomplex kunnen vaststellen. Een tweede opgraving (in 2012) had enkele gebouwen in de noordelijke hoek van het terrein aan het licht gebracht. Maar het grootste deel van het voormalige klooster kon pas onderzocht worden na de sloop van het zeemanshuis. 'Het mooie is', aldus Robby Vervoort, de verantwoordelijke archeoloog, 'dat we nu niet alleen heel precies de bouwgeschiedenis van dit voor de geschiedenis van de stad Antwerpen zo belangrijke complex kunnen schrijven, maar dat we dankzij de vele vondsten ook veel meer weten over de mensen die in de Middeleeuwen in dit klooster leefden.' Vooral de graven en de daarin aangetroffen skeletten zijn daarvoor een belangrijke bron. Hoewel er nog veel onderzoek moet worden verricht, blijkt daar al wel uit dat sommige van de bewoners van het klooster een behoorlijke welvaart kenden. 'Zo lijkt het erop dat ze goed aten en weinig bewogen', aldus Robby Vervoort. De restanten van het klooster zullen nadat ze gedocumenteerd zijn worden opgeruimd. De vondsten zullen t.z.t. tentoongesteld worden. ◀

📍 Het Falcontineklooster rond 1565. (Detail van een met de hand ingekleurde houtsneede van Virgilius Bononiensis uit: Grapheus, Cornelius, Bononiensis, Virgilius (ill), *Urbs Antverpia* - 1565)

📍 Opgravingen van het Falcontineklooster in het Antwerpse Schipperskwartier.